

معدنکاری پایدار و مسئولانه در آفریقا: راهنمای شروع به کار (بخش اول)

■ مترجم: آیدین زینالزاده،

کارشناس دفتر امور اکتشاف و تجارت، معدن و تجارت؛ مجری و کارشناس رادیو و تلویزیون؛ مشاور امور اجتماعی خانه صنعت، معدن و تجارت جوانان ایران

◀ معرفی:

آفریقا دارای بیش از ۰۳ درصد ذخایر معدنی جهان است. این قاره بیش از ۰۶ نوع فلز و مواد معدنی مختلف تولید می‌کند و پتانسیل زیادی برای اکتشاف و تولید دارد. سابقه ی قابل توجهی از معدنکاری در سراسر آفریقا وجود دارد که معدنکاری دست‌کند و کوچک مقیاس طلا در این قاره به قرن پانزدهم برمی‌گردد. پتانسیل بزرگ معدنکاری آفریقا همراه با پیشرفت در سیستم‌های سیاسی و تغییرات در محیط‌های مالی و نظارتی منجر به افزایش سرمایه‌گذاری طی سال‌های اخیر شده است.

در سال ۰۱۰۲ معدنکاری در آفریقا ۸ درصد کل بودجه‌ی اکتشافی و استخراجی جهانی را به خود اختصاص داد. طلا، مس، زغال‌سنگ، سنگ آهن، بوکسیت، منگنز، آلومینیوم، نیکل، سرب، تیتانیوم، پلاتین، روی، الماس و جواهرات گرانبها بعضی از مواد معدنی موجود در آفریقا هستند. بیش از نیمی از کشورهای این قاره اکثراً مواد معدنی را صادر می‌کنند و بیش از نیمی از درآمد صادراتی مربوط به چند کشور مانند بوتسوانا، جمهوری دموکراتیک کنگو، موزامبیک و گینه است.

نقش آفرینان جدیدی نیز در صنعت معدنکاری در حال ظهور هستند و علاقه‌مندی شرکت‌های متعلق به کشوری‌های بریک (BRIC) به حوزه‌ی سرمایه‌گذاری‌های معدنی قاره‌ی آفریقا در حال افزایش است. هند و چین نه تنها سرمایه‌گذاران مهم آفریقا محسوب می‌شوند، بلکه مقصدهای اصلی صادرات زغال‌سنگ از موزامبیک هم هستند.

معدنکاری برای کشورهای آفریقایی، پتانسیل رشد اقتصادی و کمک به نجات میلیون‌ها نفر از فقر است. با این حال نگرانی‌هایی نیز وجود دارد که مزایای رونق منابع به طور گسترده به اشتراک گذاشته نشود و به توسعه‌ی محلی اختصاص نیابد. سرمایه‌گذاری در معدنکاری بزرگ مقیاس همیشه هم باعث ایجاد فرصت‌های اشتغال محلی نشده‌اند و به طور قابل توجهی به کاهش فقر کمک نکرده‌اند در صورتیکه امکان اختصاص مزایا و منافع و ثروت‌های تولیدی معدنی به جوامع محلی وجود دارد. چالش‌هایی نظیر مدیریت ضعیف و عدم شفاف‌سازی مسائل کلیدی مانع رشد و توسعه در منطقه می‌شود. شرکت‌های بزرگ معدنی نیز با پتانسیل درگیری با معدنچیان دست‌کند و

تضمین اینکه تامین کنندگان محلی نقش قابل توجهی در زنجیره تامین خود و آگاهی بالا (۵۷ تا ۵۹ درصد) و نیروی کار محلی (در سطوح ارشد، متوسط و پایین تر) داشته باشند، در حال اجرا یا تصویب دارند. بسیاری از شرکت‌های معدنی متوجه شده‌اند که درگیر شدن با جوامع و سرمایه‌گذاری در جامعه‌ی استراتژیک، جنبه‌های مهم استراتژی عملیاتی آنهاست.

کسب و کارهای محلی با تعداد زیادی از فشارهای مختلف مواجه هستند و این موضوع را که موفقیت بلندمدت به طور موثری با مدیریت ارتباطات با جوامع محلی که با آنها کار می‌کنند گره خورده است، به رسمیت می‌شناسند. ارنست و یانگ (۲۰۱۲-۲۰۱۳) درباره‌ی خطرات کسب و کار پیش روی معدنکاری ذکر کرده‌اند که «مجوز اجتماعی معدنکاری» و «به اشتراک‌گذاری منافع» در میان ده ریسک اولویت دار پیش روی معدنکاران قرار دارند. معدنکارانی که می‌توانند کسب و کار را به گونه‌ای انجام دهند که فرصتی برای به اشتراک گذاشتن مزایا، مشارکت جامعه و تدارکات محلی، ایجاد مشاغل و کسب و کارهای مناسب، احترام به حقوق بشر و حفاظت از محیط زیست داشته باشند، بهتر می‌توانند ریسک‌ها را مدیریت کرده، فرصت‌ها را شکار کنند. آنها همچنین می‌توانند به ایجاد جوامع انعطاف پذیرتر کمک کنند و معیشت‌های پایدار را ایجاد کرده، آنها را به خوبی توسعه دهند.

موسسه‌ی مالی بین‌المللی (IFC)، عضو گروه بانک جهانی، بزرگ‌ترین موسسه‌ی توسعه‌ی جهانی است که منحصراً بر بخش خصوصی در کشورهای در حال توسعه متمرکز است. واحد مشاوره‌ی کسب و کار پایدار (SBA) موسسه‌ی مالی

کوچک مقیاس مواجه هستند که می‌تواند منجر به کاهش تولید شود. دولت‌ها به طور فزاینده‌ای در حال به رسمیت شناختن اهمیت تضمین یک محیط مساعد برای معدنکاری حامی توسعه، توانمندسازی اقتصاد و کاهش تنش‌های اجتماعی هستند.

صنایع استخراجی به واسطه‌ی طبیعت خود دارای ردپاهای بزرگ و فراوان اکولوژیکی هستند و با توجه به ماهیت این صنعت، معدنکاران و شرکت‌های معدنی، سیاست‌ها و روش‌های عملیاتی برای مدیریت این اثرات توسعه داده‌اند. عملیات معدنی (هم عملیات‌های بزرگ مقیاس روباز و هم معدنکاری دست‌کند و کوچک مقیاس) پیامدهای قابل توجهی را برای سلامت انسان و محیط زیست به ارمغان آورده‌اند. اگر زمین‌های کشاورزی برای معدنکاری تغییر کاربری پیدا کند، استفاده از زمین می‌تواند بر معیشت و امنیت غذایی تاثیر بگذارد. دریافت و حفظ مجوز اجتماعی برای معدنکاری و ایجاد ارتباط با جوامع محلی یک مسئله‌ی مهم برای این حوزه است.

معدنکاران به طور فزاینده‌ای به دنبال استانداردها هستند تا به آنها کمک کنند تا اثرات زیست محیطی و اجتماعی عملیات‌های معدنی خود را مدیریت و مجوز فعالیت خود را تضمین نمایند. شورای بین‌المللی معدنکاری و فلزات (ICMM) به برنامه‌ی معدنکاری پایدار کمک کرده است و راهنمایی درباره‌ی مسائل کلیدی این حوزه را در دستور کار قرار داده است. در سراسر جهان درخواست‌های شفافیت پرداخت حقوق دولتی معدنکاران به دولت‌ها به طور روز افزون در حال افزایش است. بسیاری از کشورهای در آفریقا قوانین محتوای محلی را که به صنعت معدنکاری برای

ICMM چهارچوبی را براساس ۰۱ اصل که شرکت‌های عضو برای پیاده سازی و سنجش پیشرفت در برابر مقررات برای پایداری در زمینه‌ی مواد معدنی استفاده می‌کنند بیان می‌نماید.

ذینفعان مختلف، دورنماهای متفاوتی درباره‌ی پایدار خواهند داشت. چشم‌انداز معدن آفریقا که توسط فرمانداران و دولت در سال ۹۰۰۲ تصویب شده، طرفدار «بهره‌برداری شفاف، عادلانه و بهینه‌ی منابع معدنی به منظور پشتیبانی از رشد پایدار مبتنی بر توسعه‌ی اجتماعی-اقتصادی» است. معدنکاران و شرکت‌های معدنی در مصاحبه‌ها به نیاز به متعادل کردن مسائل زیست محیطی، اجتماعی، اقتصادی و حاکمیت اشاره کرده‌اند. سایرین به اهمیت توجه به منافع متفاوت از ذینفعان مختلف از جوامع محلی تحت تاثیر معدنکاری، دولت‌های ملی و همچنین ذینفعان و متعادل کردن ترکیبات ذاتی اشاره می‌کنند.

حوزه‌ی معدن متنوع است و شامل تعدادی از نقش آفرینان از جمله گروه‌های معدنی بزرگ مقیاس، شرکت‌های جوان و معدنکاران دست‌کند و کوچک مقیاس (ASM) است. در عین حال که شرکت‌های بزرگ مقیاس معدنی در استخراج و فرآوری چندین محصول معدنی مختلف با فناوری پیشرفته مشغول به کار هستند، شرکت‌های جوان عمدتاً معدنکاری کوچک و متوسط مقیاس انجام می‌دهند که معمولاً شامل شناسایی و اکتشاف ذخایر معدنی است. از سوی دیگر معدنکاری دست‌کند و کوچک مقیاس یک کسب و کار معیشتی است که هیچ فناوری در آن به کار نمی‌رود یا از فناوری محدودی استفاده می‌کند. چرخه‌ی عمر یک معدن شامل اکتشاف، توسعه، استخراج و بسته شدن است. هر مرحله می‌تواند اثرات مثبت و منفی متفاوتی داشته باشد

دولت	معدنکاران	جامعه‌ی مدنی / جوامع
توسعه‌ی اقتصادی محلی پاسخگویی به نیازهای ظرفیت دولت محلی کاهش فقر جوامع مرفه و انعطاف‌پذیرتر زیرساخت‌های بهتر رفاه مشترک محیط زیست پاک	مسائل اعتباری مجوز اجتماعی به معدنکاری افزایش اثرات توسعه پاسخگویی به نگرانی‌های سهامداران کاهش اثرات منفی	بهبود وضعیت سلامت ظرفیت سازی کاهش فقر احترام به حقوق بشر دسترسی به خدمات و زیرساخت‌های بهینه‌سازی شده (آب، انرژی، آموزش، (سلامت، امنیت دسترسی به مشاغل و فعالیت‌های درآمدزا محیط زیست پاک

دیگرام ۱- یک چرخه‌ی عمر معدنی

اکتشاف ← تعیین ذخیره ← توسعه ← استخراج ← حمل ← فروش ← بستن معدن

بین‌المللی با شرکت‌ها در جهت اعمال شیوه‌های زیست محیطی، اجتماعی و مدیریتی و فناوری‌هایی که باعث ایجاد مزیت رقابتی می‌شوند، کار می‌کند که می‌تواند به تغییر شکل یافتن بازارها و بهبود مزایا به جوامع کمک کند. تیم SBA در آفریقا با کسب و کار و سهامداران خود برای ایجاد ارزش بلندمدت برای شرکت‌ها، جوامع و محیط زیست کار می‌کند و با شرکت‌ها در حوزه‌ی معدن و صنایع معدنی ارتباط برقرار می‌کند و شیوه‌های مناسب برای کسب و کار پایدارتر را به اشتراک گذاشته، به انتشار آن‌ها کمک می‌کند.

◀ معدنکاری پایدار و مسئولانه – ما درباره‌ی چه چیزی صحبت می‌کنیم؟

توسعه‌ی پایدار درباره‌ی «رفع نیازهای نسل‌های فعلی بدون به خطر انداختن نیازهای نسل آینده بدون لزوم به پاسخگویی به آن نیازها» است. معدنکاری پایدار به تعادل رساندن مسائل مالی، اجتماعی و زیست محیطی به منظور حصول اطمینان از موفقیت معدنکار و همچنین معیشت پایدار جوامع است. این امر شامل دخالت و سرمایه‌گذاری جامعه، احترام به حقوق بشر، حفاظت از محیط زیست، شفاف‌سازی و عملکرد صحیح است.

معدنکارانی که موقعیت خود را برای مدیریت ریسک‌ها و چالش‌های اجتماعی و زیست محیطی در کسب و کار بهبود می‌بخشند، قادر به رشد پایدار و افزایش بازدهی هستند.

اقتصادی و حاکمیتی	اجتماعی	زیست محیطی
رشد اقتصادی و مدیریت درآمد فساد رضایت محلی	حقوق بشر فقر کاربری و مالکیت اراضی مردم بومی شرایط کار جنسیت سلامت، ایمنی و امنیت جامعه میراث فرهنگی	آب تنوع زیستی تغییرات آب و هوایی و استفاده از انرژی آلودگی و مدیریت باطله
ارتباط با معدنکاران دست کند و کوچک مقیاس ارتباط با جوامع		

و انتظارات ذینفعان نیز حین مراحل مختلف عمر یک معدن تغییر خواهد کرد. بدیهی است هیچ تضمینی وجود ندارد که اکتشاف منجر به یک پروژه‌ی معدنی با ریسک تجاری بالا و کمترین میزان موفقیت در این مرحله شود. با توجه به تنوع انواع کسب و کار در این حوزه، مهم است به یاد داشته باشید که «جوامع معمولاً بین اکتشاف و بهره‌برداری، شرکت‌های بزرگ مقیاس یا کوچک مقیاس و شرکت‌های جوان و خریدار تفاوتی قائل نیستند.»

شرکت‌های معدنی باید مجموعه‌ای پیچیده از مسائل اجتماعی و زیست محیطی و همچنین انتظارات ذینفعان را مدیریت کنند. آن‌ها اغلب در نقاط دورافتاده و دارای پتانسیل درگیری و مناقشه قرار دارند که ظرفیت محدودی از نهادهای محلی در آن مناطق وجود دارد. روش‌های کسب و کار پایدار می‌تواند به معدنکاران کمک کند:

- اخذ و حفظ مجوز اجتماعی برای معدنکاری
- مدیریت ریسک

- کاهش اثر منفی

- ایجاد اعتبار و نیک نامی

- ایجاد روابط با سرمایه‌گذاران و جامعه‌ی مالی

- ایجاد روابط با دولت و جامعه‌ی محلی

برای معدنکارانی که سفر به سمت کسب و کار پایدارتر را آغاز کرده‌اند، گام‌های کلیدی برای حمایت از بهبود مستمر وجود دارد:

- درک مسائل: شرکت‌ها نیاز به درک مسایل مهم اجتماعی و زیست محیطی و حاکمیتی مربوط به ذینفعانشان است و می‌توانند بر کسب و کارشان تاثیر بگذارند را دارند. جلساتی حول این موضوعات می‌تواند قدم اول کسب و کار با مرور کلی این مسائل مهم باشد.

- مشارکت با ذینفعان: برای درک مسائل، شرکت‌ها باید با ذینفعان خود مشارکت داشته باشند. ابزارها و منابع مختلفی برای پشتیبانی از شرکت‌ها برای این کار وجود دارد.

- نشان دادن راهبری و پاسخگویی: مدیریت مسائل پیچیده‌ی اجتماعی و زیست محیطی از بالا آغاز می‌شود. شرکت‌ها می‌توانند بررسی کنند که چگونه پایداری در ارزش‌ها و اصول شرکت و نحوه‌ی راهبری آن‌ها نشان داده شود. برای مثال، آیا یک عضو هیات مدیره برای نظارت بر شیوه‌های کسب و کار پایدار اختصاص داده شده است؟

- تعریف سیاست‌ها، استانداردها و اهداف: کسب و کار باید اطمینان حاصل نماید که آیا سیاست و کدهای رفتاری که تعهدات و استراتژی‌های شرکت را در زمینه‌ی پایداری تعریف می‌کند، دارند یا خیر. بر این اساس اهداف می‌توانند ایجاد شوند.

- اطمینان از منابع مالی و ظرفیت در محل: مهم است که اطمینان حاصل شود که پایداری ابتکارات تامین منابع شده باشند (هم انسانی و هم مالی) و این که ظرفیت مناسب برای انجام تعهدات وجود داشته باشد.

- پایش، نظارت، بررسی و ارزیابی: با شناخت پارادایم قدیمی که شما نمی‌توانید آنرا مدیریت کنید دریابید که چه چیزهایی را نمی‌توانید پیش کنید. کسب و کار باید اطمینان حاصل کند که سیستم‌ها همواره در حال پایش و نظارت بر اثرات و نتایج و ایجاد یافته‌های یکپارچه برای بهبود مستمر هستند.

- ارتباط و گزارش: شفاف بودن در زمینه‌ی کسب و کار و اثرات اجتماعی و زیست محیطی آن و اطمینان از وجود استراتژی برای رسیدگی به این‌ها بخشی از وظایف یک شرکت مسئول است. با درک نگرانی‌ها و انتظارات ذینفعان، کسب و کار می‌تواند مطمئن شود که کانال‌های ارتباطی مناسبی در محل پروژه وجود دارد. مدیریت موثر و اجرای استراتژی کسب و کار پایدار نیازمند این است که این موارد متناسب، شایسته و در خور منطقه‌ی محلی و همچنین اندازه و مقیاس کسب و کار است.

جعبه‌ی ۱: اصول ۱۰ گانه‌ی ICM برای معدنکاری و توسعه‌ی پایدار:

(۱) پیاده‌سازی و حفظ شیوه‌های تجاری اخلاقی و سیستم‌های صحیح حاکمیت.

(۲) ملاحظات توسعه‌ی پایدار را در فرآیندهای تصمیم‌سازی خود در نظر بگیرید.

(۳) حمایت از حقوق بشر و احترام به فرهنگ‌ها، آداب و رسو و ارزش‌ها در ارتباط با کارکنان و سایر افرادی که تحت تاثیر

برای تمام معدنکاران مشابه خواهد بود، مسائلی نیز وجود دارند که بر معدنکاران در مراحل مختلف معدنکاری اثرات مختلفی دارند که از کشوری به کشور دیگر نیز متفاوت خواهد بود. مسائل مربوط به پایداری با هم مرتبط هستند و جدول زیر این مسائل را در حوزه‌های گسترده‌ای که IFC از آن استفاده می‌کند (اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی) دسته‌بندی کرده است:

اقتصاد:

◀ رشد اقتصادی، مدیریت در آمد، توزیع در آمد:

یک معدن برای پایدار بودن باید سودده باشد. مدیران باید با پایین نگه داشتن هزینه‌ها حداکثر درآمد را تولید کنند تا بتوانند سود مسئولانه تولید کرده باشند. تضمین و حصول اطمینان از سودآوری می‌تواند به حداکثر رساندن منافع تمام ذینفعان از جمله کارکنان، جوامع محلی و کسب و کارهای وابسته به معدن و همچنین دولت‌هایی که حق امتیاز و حقوق دولتی اخذ می‌کنند، کمک کند.

صنعت معدنکاری به عنوان یک موتور قدرتمند رشد اقتصادی در آفریقا ظهور کرده است. رونق در سرمایه‌گذاری و افزایش قیمت مواد معدنی به رشد تولید ناخالص داخلی قاره در سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۱ با ۶۴ درصد افزایش کمک کرده است. نرخ رشد این

فعالیت‌های ما هستند.

۴) استراتژی مدیریت ریسک براساس داده‌های معتبر و علم صحیح و دقیق را اجرا کنید.

۵) بهبود مستمر عملکرد سلامت و ایمنی خود را دنبال کنید.

۶) بهبود مستمر عملکرد زیست محیطی را دنبال کنید.

۷) کمک به حفظ تنوع زیستی و رویکردهای یکپارچه برای برنامه‌ریزی استفاده از زمین.

۸) تسهیل و تشویق طراحی محصول مناسب، استفاده، استفاده مجدد، بازیافت و دفع محصولات.

۹) کمک به توسعه اجتماعی، اقتصادی و نهادی جوامعی که ما در آن کار می‌کنیم.

۱۰) تعامل موثر و شفاف، ارتباطات و ارائه گزارش‌های مستقل با ذینفعانمان.

◀ مسائل کلیدی مربوط به پایداری:

معدنکاران از طریق مشارکت با ذینفعان می‌توانند مسائل مربوط به پایداری را درک و شناسایی نموده، اثرات بالقوه‌ی آن را بر خود تحلیل و اولویت بندی نمایند. اینکه معدنکار چگونه و در چه زمانی با جوامع محلی که در آن‌ها فعالیت می‌کند درگیر شود اهمیت حیاتی دارد و به او کمک می‌کند تا مسائلی را که به لحاظ محلی اهمیت دارند، شناسایی نماید. در عین حال که بسیاری از مسائل

قاره همچنان قدرتمند باقی مانده و به طور میانگین طی ۱۰ سال گذشته با رشدی بیش از ۵ درصد بوده که افزایش این نرخ رشد برای سال‌های آتی پیش‌بینی شده است. پروژه‌های معدنی به واسطه‌ی حقوق دولتی، حق امتیاز و به طور کلی درآمدهای مالیاتی و همچنین اشتغال زائی و تدارکات محلی به توسعه‌ی قاره‌ی آفریقا کمک کرده‌اند و معدنکاران نیز از طریق پروژه‌های سرمایه‌گذاری محلی از جوامع محلی پشتیبانی می‌کنند. اخیراً توجه فزاینده‌ای به مکانیسم‌های به اشتراک‌گذاری مزایا شده که از طریق آن، معدنکاران می‌توانند بهتر به تلاش‌ها و کمک‌های توسعه‌ای بپردازند. این کانال‌ها و مکانیسم‌های به اشتراک‌گذاری مزایا اغلب شامل پرداخت مالیات‌های دولتی، جبران خسارت و سرمایه‌گذاری اجتماعی می‌شود. بسیاری از دولت‌ها و معدنکاران از بنیادها، اتحادیه‌ها و صندوق‌ها (FTFها) به عنوان ابزاری برای به اشتراک گذاشتن مزایای معدنکاری با جوامع تحت تاثیر معدنکاری استفاده می‌کنند. اگر FTFها به درستی در محیط‌های محلی با هم هماهنگ شوند، در کنار مشارکت و پایداری مالی می‌توانند منافع گسترده‌ای را برای جوامع به ارمغان بیاورند. تحلیلگران به ویژه در کشورهای شکننده و پس از جنگ به این واقعیت اشاره کرده‌اند که «حوزه‌ی معدن به واسطه‌ی تمایل به سرمایه‌گذاری در مناطق احتیاط بیشتری به خرج می‌دهند، پارامتر ضروری پیشرفت اقتصادی و اجتماعی محسوب می‌شود.» معدنکاری کوچک مقیاس نیز بخش مهمی است و به عنوان مثال در بورکینافاسو طلای تولید شده در معادن دست‌کند و کوچک مقیاس، سومین صادرات بزرگ آن کشور را به خود اختصاص داده است. معدنکاری خصوصاً برای کشورهای کم درآمد می‌تواند سوژه‌ی اصلی سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی باشد. همچنین منبع درآمدهای مالیاتی و یکی از مولفه‌های اصلی تمام فعالیت‌های تولیدی کشورهای فقیرتر است. به عنوان مثال مطالعات غنا نشان داد که در سال ۲۰۰۵ صنعت معدنکاری ۷۶/۲۵ میلیون دلار به دولت مالیات پرداخت که این میزان در سال ۲۰۰۶ به ۴۶/۳۸ میلیون دلار و در سال ۲۰۰۷ به ۸۰/۵۳ میلیون دلار افزایش یافته و در مناطقی که سطح بالایی از فعالیت‌های معدنی را تجربه کرده‌اند، کاهش سطح فقر نسبت به سایر مناطق کاهش چشمگیری داشته است. همچنین شواهدی وجود دارد که نشان می‌دهد معدنکاری به توسعه‌ی اقتصادی و کاهش فقر در مناطق معدنی کمک می‌کند. معدن ارائه‌کننده‌ی مشاغل زیاد با درآمد خوب است و معدنکاران به صورت طولانی مدت به حمایت از زیرساخت‌های اجتماعی و توسعه‌ی فعالانه می‌پردازند. فقر عمومی در دو منطقه‌ی بزرگ معدنی واسا وست و آدانسو وست سریع‌تر از میانگین ملی

کاهش یافته است.

با این حال برای بعضی از کشورهای غنی از منابع، نفرین منابع برای توصیف پارادوکس‌های موجود مورد استفاده قرار می‌گیرد. بدین معنی که دولت‌هایی که ذخایر بزرگی از منابع طبیعی دارند، کمتر از سایرین توسعه می‌یابند. در برخی از کشورها درآمد ناشی از معدنکاری به جای سرمایه‌گذاری در پروژه‌های توسعه‌ی اقتصادی و اجتماعی، به نفع نخبگان سیاسی، نظامی و تجاری توزیع می‌شود. این امر به نوبه‌ی خود باعث افزایش فشار جوامع تحت تاثیر معدنکاری بر معدنکاران می‌شود زیرا به ازای ارائه خدمات اساسی و حمایت از پروژه‌های معدنی به معدنکاران، به جای حمایت صنعت معدنکاری از پروژه‌های توسعه‌ی محلی، اثری از مزایای معدنکاری نمی‌بینند.

شفافیت و پاسخگویی حوزه‌ی معدن و صنایع معدنی و جریان درآمدزایی برای دولت‌های میزبان تحت بررسی شدید و روزافزون هستند. معدنکاری و سایر صنایع استخراجی مانند نفت و گاز می‌توانند درآمد قابل توجهی را برای کشورهای میزبان به همراه داشته باشند و آن‌ها را قادر به دستیابی به اهداف توسعه‌ای و بهبود استانداردهای زندگی کنند که به شدت به ظرفیت داخلی کشورها در مدیریت درآمد و ایجاد محیط مناسب برای توسعه‌ی پایدار بستگی دارد. این‌که چطور دولت‌ها استفاده از منابع و شفافیت و پاسخگویی را در زمینه‌ی استفاده از منابع معدنی مدیریت می‌کنند، مساله‌ای بسیار مهم برای غلبه بر بسیاری از خطرات است و خیلی از کشورها به دنبال ایجاد سیستم‌هایی برای جانمایی مناسب و شایسته‌ی معدنکاری در رشد اقتصادی ملی و توسعه‌ی محلی هستند. به عنوان مثال در بورکینافاسو، قانون معادن با هدف «ایجاد مکانیسم‌های قوی‌تر برای حفاظت از منافع جوامع محلی تحت تاثیر معدنکاری و تغییر توزیع درآمدها به نفع آن‌ها» مورد بازنگری قرار گرفت.

اکثر کشورهای معدنی آفریقایی به طرح شفافیت صنایع استخراجی (EITI) و فرآیند گزارشدهی EITI پیوسته‌اند و درآمد دولت‌ها از بخش صنایع استخراجی مستند شده و به طور عمومی منتشر می‌شوند. این فرآیند شهروندان را قادر می‌سازد تا بدانند چه مقدار پول از منابع مختلف به دولت پرداخت می‌شود که می‌تواند به حصول اطمینان از پاسخگویی درباره‌ی مدیریت این منابع کمک کند. کشورهای عضو EITI در آفریقا عبارتند از: موریتانی، مالی، لیبیا، ساحل عاج، غنا، توگو، بورکینافاسو، نیجر، نیجریه، کامرون، جمهوری کنگو، زامبیا، تانزانیا و موزامبیک. همچنین کشورهای سنگال، گینه و چاد هم کاندید عضویت هستند.

سایر کشورها در سراسر جهان نیز استراتژی‌هایی را برای ایجاد شفافیت بیشتر در این حوزه در نظر می‌گیرند. در ۹ آوریل ۲۰۱۳ اتحادیه‌ی اروپا توافق اولیه‌ای را درباره‌ی قوانین جدیدی که

شرکت‌های نفتی و گاز، معدنی و صنایع چوب به انجام رساند که طی آن شرکت‌های مذکور باید پرداخت‌های بیش از ۱۰۰ هزار یورو (معادل ۱۴۰ هزار دلار آمریکا) به دولت را در سطح پروژه و دولت در کشورهای تحت فعالیتشان منتشر کنند که شامل مالیات بر درآمد، تولید یا سود، حق امتیازها و حقوق‌های دولتی و هزینه‌های صدور مجوز می‌شود. قوانین مشابهی نیز در ایالات متحده وفق ماده ۱۵۰۴ قانون داد-فرانک و قوانین نهایی کمیسیون بورس و اوراق بهادار ایالات متحده (SEC) تصویب شده است. هدف این است که «نوری بر پرداخت‌های مشروع معدنکاران به دولت‌ها انداخته شود تا هزینه کرد دولت‌ها از محل این درآمدها مشخص و فساد در سوء استفاده از این پول‌ها دشوارتر گردد». ماده ۱۵۰۴ قانون داد-فرانک الزامات خاصی را برای معدنکاران تکلیف می‌کند تا عدم استفاده‌ی آن‌ها از مواد معدنی مناقشه برانگیز در زنجیره تامینشان به اثبات برسد.

تحلیلگران همچنین به این واقعیت اشاره کرده‌اند که معدنکاران همیشه مالیات‌هایی را که باید بپردازند، پرداخت نمی‌کنند. چنین برآورد شده که فرار مالیاتی با هدف سود بیشتر در آفریقا حدود ۳۸ میلیارد دلار آمریکا (معادل ۲۵ میلیارد پوند) در سال است. معدنکاران در آفریقا می‌توانند سیاست‌های مربوط به حصول اطمینان از فرار مالیاتی، ایجاد موافقت‌نامه‌های منافع و مزایای محلی و شفافیت‌های مالیاتی خود را به اجرا درآورند. معدنکاران می‌توانند به طور گسترده‌تری از شفافیت‌های حوزه معدن پشتیبانی کنند (که به نوبه‌ی خود می‌تواند به مدیریت خطرات احتمالی بالقوه‌ی موجود کمک کند) و از شفافیت در عملیات خود از طریق انتشار آنچه که به دولت پرداخت می‌کنند اطمینان حاصل نمایند.

◀ فساد:

متأسفانه فساد در بسیاری از کشورهای غنی از منابع معدنی در سرتاسر جهان و آفریقا مساله‌ی مهمی است. براساس شاخص بین‌المللی ادراک فساد شفافیت بین‌المللی، نمره‌ی ۹۰ درصد از کشورهای جنوب صحرای آفریقا کمتر از ۵۰ است (نمره‌ی ۱۰۰ نشان‌دهنده‌ی سطح بالای فساد و صفر نشان‌دهنده‌ی فقدان فساد است). بر این اساس بوتسوانا کمترین و سومالی بیشترین فساد را دارند. با این حال این منطقه هنوز نسبت به مناطق بدتری از جمله شرق اروپا و آسیای مرکزی در حال بهبود شرایط است. اگر فساد از سوی سیاستمداران باشد می‌تواند ثروت ملی کشور را از بین ببرد. به ویژه اگر پروژه‌ها بر مبنای مبادله برای دستاوردهای شخصی اعطاء گردد. فساد اداری اهداف اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی و در نتیجه مردم و جوامع را تضعیف می‌کند. در حوزه‌ی معدن، فساد می‌تواند به این معنا باشد که

مزایای پروژه‌های معدنی به نفع چند نفر باشد و به توسعه‌ی محلی منجر نشود. اگر فساد، مقامات را شال شود، این امر می‌تواند منجر به این گردد که درآمدهای حاصل از معدنکاری به جای آنکه صرف سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های حیاتی و توسعه اجتماعی شود، به نفع مقامات مورد استفاده قرار گیرد. به عنوان مثال از کشور نیجریه به عنوان یک کشور غنی از منابع یاد می‌شود اما از ثروت نفتی این کشور برای تامین مزایای مردم استفاده نشده است. همچنین گینه‌ی استوایی نمونه‌ای از عدم رشد و پیشرفت چشمگیر در حوزه‌های بهداشت، آموزش و تغذیه است. درآمد سرانه‌ی این کشور هم‌تراز با کشورهای اتحادیه اروپا است و با این حال نابرابری شدید در اکثریت مردم به چشم می‌خورد و آن‌ها در فقر شدید زندگی می‌کنند. در سطح پروژه، فساد می‌تواند ضمانت‌های استاندارد را تحت تاثیر قرار دهد. بدین ترتیب کسانی که به تضمین ایمنی محل کار یا ایمنی محصول اعتماد می‌کنند، می‌توانند برای پرداختن به مسائل پول پرداخت کنند. به عنوان مثال در یک گزارش اشاره شد که «بازرسان در بورکینافاسو بارها اظهار کرده‌اند که به خطرات آشکار توجه شود (مثلا یک زاغ‌هی مواد منفجره بلافاصله بعد از ارائه گزارش بازرسی مبنی بر ایمن بودن، منفجر شد) و یا معدنکاران در مقابل شرایط نامساعد اختصاص مزایا، به بازرسان پیشنهاد رشوه می‌دهند».

دسترسی به اسناد اراضی ممکن است مستلزم پرداخت رشوه باشد که این کار معدنکاران و کارکنان آن‌ها را در معرض خطر قرار می‌دهد. شفافیت برای تسهیل مالکیت اراضی، ارزیابی و مسائل مربوط به جبران خسارات ضروری است. فساد اداری می‌تواند به اعتماد به موسسات آسیب برساند و به فقدان یا عدم اجرای قوانین و مقررات زیست محیطی منجر شود که باعث بهره‌برداری غیرمسئولانه از منابع طبیعی می‌شود.

اشاره شده که گاهی اوقات بین هدیه دادن (هبه) و رشوه خواری و شیوه‌های دیگر فساد شفافیت وجود ندارد. این‌که آیا یک هدیه را می‌توان به عنوان رشوه تلقی کرد یا خیر در نهایت به انگیزه و نیت پشت آن برمی‌گردد. کنوانسیون فساد اداری اتحادیه‌ی آفریقا در ماده ۴ فساد را اینگونه تعریف می‌کند: «درخواست یا پذیرش، به طور مستقیم یا غیر مستقیم، توسط یک مقام دولتی یا هر شخص دیگر، از کالاهای دارای ارزش پولی یا سایر مزایا مانند هدیه، منافع، وعده یا مزیت به خود شخص خاص و یا هر شخص یا نهاد دیگر در ازای هر عمل یا عدم انجام عملکرد و وظایف ذاتی، فساد محسوب می‌شود».

معدنکاران و جوامع می‌توانند از تضمین شفافیت بهره‌مند شوند و کشورهای آفریقایی در حال انجام چنین اقداماتی هستند. بورکینافاسو در سال ۲۰۰۴ سیاست ملی ضد فساد را اتخاذ کرد که هدف آن تقویت اقدامات قانونی و حقوقی و نظارت بر سیستم‌های

کردن نیازهای محرمانه‌ی محلی است. بسیاری از کشورهای آفریقایی در حال برنامه‌ریزی و یا طی کردن روند تصویب محتوای محلی چهارچوب‌های قانونی نیاز صنعت معدنکاری به یک نقش فعال در تضمین ایفای نقش تامین‌کنندگان محلی در زنجیره‌ی تامین، از جمله توسعه‌ی مهارت‌های محلی، انتقال فناوری و استفاده از نیروی انسانی و تولیدات محلی هستند. به عنوان مثال ماده ۳۰ قانون معادن گینه، معدنکاران را مکلف به حمایت از مشاغل محلی و ایجاد برنامه‌های توسعه‌ی جامعه کرده است. بخش شانزدهم قانون معادن و مواد معدنی سیرالئون (۲۰۰۹) معدنکاران کوچک و بزرگ مقیاس را موظف به کمک در توسعه‌ی جوامع تحت تاثیر عملیات معدنی به منظور ارتقاء توسعه‌ی پایدار کرده است. معدنکاران می‌توانند از طریق تهیه‌ی کالاها و خدمات محلی از شرکت‌های محلی بر توسعه‌ی محلی اثرگذار باشند. چنین استراتژی‌هایی تحت عنوان تعامل با عرضه‌کنندگان کالا؛ ارتباطات تجاری؛ توسعه‌دهندگان محلی، محتوای محلی یا منابع محلی تعریف می‌شوند که می‌توانند به افزایش فرصت‌های شغلی و توسعه‌ی مهارت‌ها، سرمایه‌گذاری، فناوری و درآمد محلی کمک

موجود برای مبارزه‌ی موثرتر با فساد است. یک تیم یازده نفره برای مبارزه با تقلب ایجاد شد تا به معدنکاری طلا و قوانین خاص تنظیم بازار طلا و جلوگیری از فساد و تقلب رسیدگی کند. غنا مجموعه‌ای از سیاست‌ها و اقدامات را معرفی و یک قانون معادن جدید را با قوانین سختگیرانه علیه رشوه خواری و فساد مصوب کرده که شامل تعهدات معدنکاران در ارائه‌ی برنامه‌ی نظارت بر مبارزه با فساد و تعهد به همه‌ی افراد و اشخاص حقیقی و حقوقی درگیر در این حوزه یا امضای یک نظام نامه (یا مرامنامه) رفتار خوب با وزیر مسئول بخش معدن است.

معدنکاران می‌توانند شفافیت و حسابداری را تضمین، پرداختی‌های خود را به دولت اعلام، سیاست‌های ضد رشوه خواری را تامین، سیاست صفر مدارا را اعلام، آموزش‌هایی را ارائه و یک سیستم مناسب برای رسیدگی به صلاحیت در سراسر سازمان خود و روابط خود با پیمانکاران و سایر شرکای تجاری خود را ایجاد کنند.

◀ تدارکات محلی:

یک چالش کلیدی برای بسیاری از معدنکاران در آفریقا، برآورده

کنند.

جبران ناکافی، آلودگی و از دست دادن معیشت وجود دارد. چگونگی مدیریت و کاهش این خطرات توسط معدنکاران و شرکت‌های معدنی بخش مهمی از اخذ و حفظ مجوز اجتماعی معدنکاری است. با این حال این مسائل بسیار پیچیده است و استراتژی‌های متفاوتی براساس محیط‌های عملیاتی مختلف مورد نیاز است. ممکن است برای شرکت‌های معدنی فعال در آفریقا هیچ تمایزی بین دیدگاه جوامع محلی از واژه‌های «معدنکاری دست‌کند و کوچک مقیاس (ASM)» و «معدنکاری بزرگ مقیاس (LSM)» وجود ندارد و هرگونه تأثیر منفی بر روی محیط زیست، بهداشت و سایر حوزه‌ها متوجه شرکت معدنی خواهد بود.

طبق گزارشات ICMم معیشت مستقیم یا غیرمستقیم بیش از ۱۰۰ میلیون نفر در کشورهای در حال توسعه وابسته به ASM است که در آفریقا منبع مهمی از معیشت است به خصوص در مناطق روستایی که فعالیت‌های اقتصادی جایگزین کمتری دارند. برآورد محافظه‌کارانه نشان می‌دهد که در جمهوری دموکراتیک کنگو نزدیک به ۲ میلیون نفر در حوزه‌ی معدنکاری فعالیت می‌کنند و مسئول تولید ۹۰ درصد از مواد معدنی هستند که از این کشور صادر می‌شود. در بورکینافاسو، پیش از باز شدن معادن تجاری در سال ۲۰۰۷، معدنچیان ASM حدود ۲۰ درصد از تولید طلا را به عهده داشتند که بیش از ۲۰۰ میلیون دلار ارزآوری داشته‌اند و اینطور تخمین زده می‌شد که فراهم کننده‌ی معیشت برای ۶۵۰ زار نفر باشد. به همین ترتیب در موزامبیک بیش از نیم میلیون نفر به طور مستقیم در سراسر کشور معدنچی ASM بوده‌اند و ASM در حوزه‌ی طلا بین ۷۵ تا ۱۵۰ دلار در ماه کسب درآمد داشته‌اند که به میزان قابل توجهی بیش از سایر درآمدهای مالی در مناطق روستایی بوده است.

رابطه‌ی بین ASM و LSM عمدتاً متضاد است که عمدتاً به دلیل رقابت آن‌ها برای منابع مشابه تشخیص داده شده است. معدنچیان ASM حضور معدنکاران و شرکت‌های معدنی بزرگ را به عنوان یک تهدید برای معیشت و فعالیت‌های اقتصادی خود می‌بینند و می‌توانند فعالیت‌های معدنی آن‌ها را مختل کنند. برای مثال در غنا، گزارش‌هایی از کارکنان شرکت‌های معدنی که با ناامنی زیادی مواجه شده‌اند ارائه شده است. زیرا معدنچیان ASM از سلاح‌های گرم و بعضاً پیشرفته برای حفاظت از عملیات خود استفاده می‌کنند. معدن آبوئاسی متعلق به شرکت آنگلو گلدآشانتی در غنا تحت تأثیر فعالیت‌ها و عملیات معدنچیان غیرقانونی طبق گزارش‌های رسمی با سرقت‌های حجم سنگینی از مواد معدنی از کامیون‌ها و مناطق بارگیری روبرو بوده است. این مساله برای شرکت‌های معدنی یک چالش است زیرا درگیری با ASM می‌تواند منجر به اختلال در بهره‌برداری از یک معدن و از دست رفتن ظرفیت تولید، ناشی از توقف عملیات معادن شود.

برای معدنکاران ایجاد این ارتباطها و پیدا کردن تامین‌کنندگان محلی که دارای ظرفیت فنی، مالی و مدیریتی لازم برای رقابت موثر و تحویل کالا و خدمات مطابق با استانداردهای فنی مورد نیاز، کیفیت و به پاسخ به موقع به نیازها باشند، یک چالش است. علاوه بر این، چالش چگونگی تعریف «محلی» وجود دارد که اینگونه تعریف شده است: «بسیاری از دولت‌ها و معدنکاران شرکت‌های محلی را بیشتر برای شرکت‌هایی در نظر می‌گیرند که در منطقه‌ی فعالیتشان ثبت شده باشند تا اینکه میزان ارزش افزوده و سطح مشارکت محلی اشخاص حقیقی منطقه را مدنظر قرار دهند». تحقیقات انجام شده نشان دادند که بسیاری از تصمیمات مربوط به تهیه‌ی کالا و خدمات در مرحله‌ی طراحی معدنکاری، بدون توجه به ظرفیت اقتصادی محلی انجام می‌شود و برای مراحل بعدی معدنکاری تعداد معدودی از پیمانکاران در سطح جهانی وجود دارند که می‌توانند برنده‌ی مناقصات معدنی شوند. هنگامی که یک معدن، عملیاتی می‌شود، بسیاری از تصمیمات مربوط به تدارکات و لجستیک با قراردادهای قبلی با پیمانکاران قدیمی و موجود غیرمحللی صورت می‌پذیرند.

معدنکار می‌توانند به واسطه‌ی اطمینان از اینکه سیاست‌های مربوط به تدارکات محلی پاسخگوی تمام نیازهای آن‌هاست، موافقت نامه‌های مزایای اجتماعی (CBAS) را ایجاد و تدارکات محلی را بهینه و برنامه‌ریزی‌های محلی را با هماهنگی کردن سیاست‌های توسعه‌ی تامین‌کنندگان با سیاست‌های صنعتی و آموزشی دولت بهینه و بدین ترتیب رویکردی فعالانه اتخاذ نمایند. اگر مهارت‌های خاصی در جوامع محلی مورد نیاز باشد، معدنکاران می‌توانند تعیین کنند که کدام شغل (مشاغل) را می‌توانند در سطح محلی تامین کنند و به توسعه‌ی مهارت‌های لازم برای سایر فرصت‌های شغلی اقدام نمایند.

◀ ارتباط با معدنکاران دست‌کند:

معدنکاری دست‌کند و کوچک مقیاس (ASM) به فعالیت‌های غیررسمی و غیرقانونی معدنی اشاره دارد که با استفاده از تکنولوژی‌های قدیمی یا با حداقل ماشین‌آلات انجام می‌شوند. در عین حال که منافع محلی برای ASM وجود دارد، اما معمولاً در کنار فعالیت‌های گسترده‌ای قرار می‌گیرند و می‌توانند منجر به ایجاد خطراتی برای معدنکاری بزرگ مقیاس و همچنین معدنچیان، جوامع اطراف و محیط زیست شوند. مانند ایجاد مشکلات و تاخیر در اکتشاف، مطالعات امکان‌سنجی، تجهیز و آماده‌سازی و بهره‌برداری از یک معدن. به عنوان مثال در گینه، مناقشات زیادی بین شرکت‌های معدنی و کارگران معادن و همچنین بین شرکت‌های معدنی و جوامع محلی به دلیل حقوق اراضی،

همچنین می‌تواند خطرات ایمنی و امنیتی برای کارکنان ایجاد نماید. یکی از دلایل اصلی این امر این است که معدنچیان ASM اغلب فاقد مهارت هستند و از تکنیک‌های ضعیف و تکنولوژی محدود و قدیمی برای استخراج مواد معدنی استفاده می‌کنند. این کار نه تنها باعث تخریب شدید محیط زیست می‌شود، بلکه می‌تواند تعادل زمین‌شناسی معادن اطراف را نیز تهدید کند و باعث ایجاد خطرات شغلی برای کارگران معادن و اثرگذاری بر تولید و همچنین ایجاد خطرات امنیتی شود.

شرکت‌های معدنی نیز از ریسک آسیب شناختی و مالی ناشی از تبلیغات منفی ناشی از هرگونه درگیری با معدنچیان ASM رنج می‌برند. آن‌ها تحت انتقاد قرار می‌گیرند که باعث تخریب معیشت معدنچیان ASM می‌شود و همچنین به علت حوادث و مرگ و میر ناشی از ASM در داخل محدوده معدنی مورد سوء استفاده قرار می‌گیرند. شرکت‌های معدنی نیز ممکن است به اشتباه متهم به مشکلات بهداشت عمومی، تخریب محیط زیست و برداشت غیرمجاز ناشی از فعالیت معدنچیان ASM حتی در بخش‌های متروکه و با استفاده از تکنیک‌های منسوخ شده‌ی معدنکاری شوند.

در عین حال که این مسائل پیچیده هستند، برخی از شرکت‌های بزرگ با ذینفعان برای یافتن راهکارهایی برای همکاری با معدنچیان ASM هستند به نحوی که از معدنکاری پایدار در همراهی با جوامع محلی و دولت میزبان حمایت و پشتیبانی کنند. بخش بعدی (جامعه) برخی از نمونه‌های مدیریت شرکت‌ها و درگیر شدن با ASM را ارائه می‌دهد. رویکرد استراتژیک IFC به انگیزه‌ی مشارکت ذینفعان (دستورالعمل مناسب برای شرکت‌های فعال در صنایع استخراجی)، ماتریس مفیدی برای استراتژی‌های مختلف و ابزار مقابله با عملیات ASM ارائه می‌دهد.

جامعه

فقر:

فقر عمومی در آفریقا کاهش یافته است. نسبت افرادی که در زیر خط فقر زندگی می‌کنند از ۴۷ درصد در سال ۱۹۹۰ به ۴۰ درصد در سال ۲۰۰۸ کاهش یافت و به این نتیجه رسیدند که اولین تغییر معکوس در روند فقر بلندمدت حاصل شده است. یک گزارش سازمان ملل متحد برای این قاره یادآور می‌شود که تا سال ۲۰۰۸ حدود ۳۲ میلیون نفر از فقر شدید (درآمد کمتر از ۲۵/۱ دلار در روز) خارج شدند. سقوط فقر به عوامل بسیار زیادی بستگی دارد اما رشد اقتصادی برای این تغییر، مهم و حیاتی بوده است.

در عین حال که شاخص‌های فقر، بهداشت و آموزش در سراسر قاره افزایش یافته، چالش‌ها هنوز باقی مانده‌اند. سطح بالای

بی‌سوادی در اکثر مناطق، به ویژه مناطق روستایی، همچنان وجود دارد و میزان پایین سرمایه‌گذاری در زمینه‌ی بهداشت و آموزش تشدید شده است. نرخ کاهش فقر در آفریقا نسبت به سایر نقاط جهان همچنان پایین بوده و اختلافات زیادی بین کشورها وجود دارد. بیماری‌های ایدز، اچ آی وی و مالاریا عوارض زیادی را بر روی پتانسیل نیروی کار ایجاد کرده‌اند. معدنکاری اغلب در مناطقی فقیر رخ می‌دهد که میزان فقدان زیرساخت‌ها و خدمات اجتماعی مانند بهداشت و آموزش و پرورش، زیاد است. زنان آفریقایی هنوز با سطح بالایی از بی‌سوادی، سطح پایینی ثبت نام در مدارس و همچنین تحصیلات ابتدایی، سطح پایینی از جمع‌آوری سرمایه و فرصت‌های شغلی کم روبرو هستند. زنان در کشورهای آفریقایی همچنان در معرض خطر مرگ و میر دوران بارداری و زایمان قرار دارند. علیرغم در معرض خطر بودن زنان، زنان فقیر روستایی بیشتر تحت تاثیر این خطرات قرار دارند و حتی دسترسی به مراقبت‌های ابتدایی نیز ندارند. با افزایش شکاف جنسیتی، زنان در سراسر قاره در معرض پیامدهای فقر، فرصت‌های نابرابر برای تحصیل و اشتغال و مراقبت‌های ضعیف بهداشتی هستند.

انتظارات رو به رشدی از شرکت‌ها برای پر کردن شکاف‌ها و ارائه‌ی خدمات اساسی که دولت‌ها به آن‌ها بی‌تفاوت بوده‌اند یا توان جبران آن‌ها را نداشته‌اند، وجود دارد. در حالی که سرمایه‌گذاری در این قاره در حال افزایش است، چند مساله همچنان باقی است. گزارش پیشرفت آفریقا در سال ۲۰۱۳ نشان می‌دهد که مزایای رونق منابع توسط اکثر مردم احساس نشده است. در حالی که معدنکاری تمایل دارد که فرصت‌های اشتغال عمومی را بهبود بخشد، اشتغال مستقیم حاصل از معدنکاری بزرگ مقیاس مورد بحث قرار گرفته است. در رابطه با اشتغال کل کشور ICMم خاطر نشان می‌کند که استخراج مواد معدنی در کشورهای در حال توسعه به طور کلی کم است و اغلب تنها بین ۱ تا ۲ درصد از اشتغال را به خود اختصاص داده است. تحقیقات از موزامبیک نشان داد که در جوامع ساکن در نزدیکی و اطراف پروژه‌های بزرگ مقیاس (مگا پروژه‌های) معدنی (به عنوان مثال در استان‌های تته و نامپولا) بخشی از فرصت‌های اشتغال و دسترسی به زیرساخت‌ها بهبود یافته اما همچنان تاثیرات منفی متعددی مانند تورم (به دلیل اختلاف درآمد بین جمعیت محلی و کارگران مهاجر در حال رشد معادن) تجربه می‌شود و بسیاری از سرمایه‌گذاری‌های وعده داده شده (آب و برق) هرگز محقق نشده‌اند.

با این حال از طریق مدل‌های کسب و کار اصلی خود و سایر سرمایه‌گذاری‌های اجتماعی، شرکت‌ها فرصت ایجاد ارزش مشترک را دارند به طوری که منافع کسب و کار و جوامع رونق پیدا می‌کنند. تامین منابع محلی و استراتژی برای ایجاد مهارت

و ظرفیت سازی در نیروی کار محلی می تواند به توسعه‌ی محلی کمک کند. در حالی که مسیری که شرکت‌ها و استراتژی‌هایی که آن‌ها به کار می‌برند بیشترین تاثیر را بر جوامع محلی، سرمایه‌گذاری اجتماعی و حمایت از توسعه‌ی محلی می‌گذارد، در زمینه‌ی ظرفیت‌سازی، دسترسی به خدمات اجتماعی و زیرساخت‌ها، توسعه‌ی معیشت، انتقال مهارت، تامین‌های خرد مالی و سایر حوزه‌ها می‌توانند به شرکت‌ها کمک کنند تا مجوزهای اجتماعی برای معدنکاری، دسترسی به اراضی، کاهش ریسک‌های پروژه، افزایش بهره‌وری، رعایت الزامات دولتی یا استانداردهای جهانی و یا موفقیت برای سرمایه‌گذاری‌های آتی را کسب نمایند. حقوق بشر:

شرکت‌های معدنی در آفریقا با ریسک مستقیم و بالقوه‌ی حقوق بشر در عملیات خود و یا از طریق همکاری بالقوه ناشی از سوء استفاده‌های حقوق بشری دیگران که با آن‌ها ارتباط دارند مواجه می‌شوند. هر سال مایل کرافت کشورها را از نظر ریسک حقوق بشر برای کسب و کار رتبه‌بندی می‌کند. ریسک منطقه‌ای کشورهای منطقه جنوب صحرای آفریقا در سال ۲۰۰۸ از ۵۴/۴ از ۱۰ به ۳۴/۳ از ۱۰ در سال ۲۰۱۴ کاهش یافته است. این کاهش به خاطر کشورهایی مانند سودان (رتبه‌ی دوم بدترین)، جمهوری دموکراتیک کنگو (رتبه‌ی سوم بدترین) و سومالی (رتبه‌ی پنجم بدترین) است که در میان خطرناک‌ترین پنج کشور برای کسب و کار با توجه به حقوق بشر در جهان قرار دارند. در سال ۲۰۱۲ موارد متعددی از درگیری‌های امنیتی با کارگران برجسته‌ی معدنی در آفریقای جنوبی وجود داشت که موجب مرگ و میر و زخمی شدن آن‌ها و آسیب دیدن موضوع حقوق بشر و امنیت برای کسب و کار شد. در کشورهای دیگر، شکایات اجتماعی علیه ادعاهای نقض حقوق بشر شرکت‌های معدنی وجود دارد.

حقوق بشر به حقوق و آزادی‌های اساسی اشاره دارد که همه‌ی افراد بدون در نظر گرفتن ملیت، محل اقامت، جنسیت، ملیت یا قومیت، رنگ، مذهب، زبان یا هروضعیت دیگری حق و حقوقی دارند. لایحه‌ی بین‌المللی حقوق بشر شامل بیانیه‌های جهانی حقوق بشر، میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی همراه با استانداردهای اصلی کار سازمان بین‌المللی کار (ILO) است که کدگذاری‌های استانداردهای بین‌المللی حقوق بشر با تثبیت قوانین بین‌المللی به طور گسترده‌ای پذیرفته می‌شود. پنجاه کشور این قوانین بین‌المللی را در قوانین ملی خود تثبیت کرده و پذیرفته‌اند. موسسات ملی و منطقه‌ای نیز وجود دارند که راهنمایی، نظارت، پایش و پشتیبانی را ارائه می‌نمایند. کمیسیون آفریقایی حقوق بشر و مردم، یک سازمان بین‌المللی است که به دنبال نظارت و تبیین حقوق فرا ملی به شهروندان آفریقایی است.

تمام مشاغل از دید حقوق بشر دارای توانایی‌ها و اثرات مثبت یا منفی هستند و توسعه‌ی اقتصادی می‌تواند به اطمینان از تحقق این حقوق کمک کند. مسائل حقوق بشری در صنعت معدنکاری آفریقا می‌تواند شامل امنیت، فساد، تبعیض، کودکان کار، شرایط کار، آسیب‌های زیست محیطی، خرید اراضی و اسکان مجدد، از دست دادن فرهنگ و توسعه‌ی اقتصاد جوامع محلی و همچنین مسائل خاص برای مردم بومی باشد. در دهه‌ی گذشته تعدادی از شرکت‌ها به دلیل عدم برآورده ساختن انتظارات جامعه درباره‌ی مدیریت اثرات حقوق بشر از بین رفته‌اند. کسب و کارها در جایی که نیروی کار سالم و تحصیل کرده و یک وضعیت سیاسی پایدار و همچنین احترام به حقوق بشر، حاکمیت قانون و اداره‌ی مناسب عدالت وجود دارد، شکل می‌گیرند و پایدار می‌مانند.

«راهنمای اصول تجارت و حقوق بشر» مسئولیت دولت برای محافظت از حقوق، مسئولیت کسب و کار در راستای احترام به حقوق و مسئولیت مشترک برای اصلاح مشکلات را روشن می‌سازد. انتظار می‌رود که شرکت‌ها یک سیاست حقوق بشر و یک فرآیند مستحکم برای شناسایی، جلوگیری، کاهش و حسابرسی برای اثرات حقوق بشر خودشان و همچنین فرآیندهای فعال کردن اصلاح اثرات مضر بر حقوق بشر را تعریف و اجرا نمایند. اصول داوطلبانه در زمینه‌ی امنیت و حقوق بشر که در سال ۲۰۰۰ ایجاد شد، با هدف هدایت شرکت‌های معدنی برای ارزیابی جامع ریسک حقوق بشر در ارتباط با تامین‌کنندگان امنیت عمومی و خصوصی و حصول اطمینان از رعایت حقوق بشر در حفاظت از امکانات، تاسیسات و ساختمان این شرکت‌ها اجرایی گردید. چشم‌انداز معدنی هدف آفریقا که به عنوان پایه‌ای برای توسعه‌ی بخش معدن آفریقا به تصویب رسید، از بین بردن نقض حقوق بشر در حوزه‌ی معدن و امکان استفاده از منابع طبیعی پرهیز از تحریک درگیری‌های مرتبط است.

شرکت‌های باید مطمئن شوند که یک تعهد سیاسی برای حقوق بشر و یک سیستم پایش دائمی برای شناسایی اثرات واقعی و بالقوه‌ی حقوق بشر، رویکردهای مدیریتی، برقراری ارتباط و گزارشدهی و همچنین سیستم‌هایی برای مقابله با آن‌ها وجود دارد. علاوه بر این از طریق ابتکارات جامعه‌ی خود، شرکت‌ها می‌توانند به بهبود دسترسی به خدمات اساسی مانند بهداشت، آموزش و تامین آب سالم کمک کنند. از طریق این فعالیت‌ها و همچنین سیاست‌های ایمنی و بهداشت کار، ابتکارات حفاظت از محیط زیست، شفافیت و مدیریت خوب نیز می‌توانند به طور بالقوه اثرات مثبتی بر حقوق بشر داشته باشند.